

Riksidrottsförbundet

**Strategi 2025
– en nulägesbild
(kortversion)**

Detta är en kortversion av rapporten "Strategi 2025 – en nulägesbild". En fullängdsversion finns från den 23 januari 2024 på hemsidan för projektet att ta fram en ny strategi för idrottsrörelsen.

Inledning, syfte och metod

Riksidrottsmötet (RIM) beslutade 2015 om fem gemensamma långsiktiga mål för den svenska idrottsrörelsen till och med 2025, efter ett strategiskt arbete för att möta samhällets förändringar som en stark rörelse. 2017 och 2021 beslutades utifrån dessa mål om strategiska planer för åren 2018–2021 respektive 2022–2025. De strategiska planerna har till stor del utgått från fem så kallade utvecklingsresor.

Arbetet som redovisas i denna rapport har två huvudsakliga syften:

1. Att ge en nulägesbild av hur långt idrottsrörelsen har kommit i uppfyllandet av de fem långsiktiga målen.
2. Att undersöka hur Strategi 2025 har fungerat som vägledande dokument för specialidrottsförbunden och vilka insatser de gjort med koppling till strategin.

Rapporten är framtagen för att användas som underlag i processen med att ta fram en ny strategi för idrottsrörelsen efter 2025. Ett begränsat urval av resultaten redovisas i denna kortversion.

För att uppfylla det första syftet bedömdes det lämpligt att följa indikatorerna i rapportserien *Idrottsrapporten*. Rapportserien skapades för att följa utvecklingen av arbetet med Strategi 2025 utifrån indikatorer, och tas fram vartannat år i samband med Riksidrottsforum. För denna rapport har en extra uppföljning gjorts avseende 12 av de 23 indikatorerna.

För att uppfylla det andra syftet gjordes en enkätundersökning riktad till SF. Svarsfrekvensen var 82 procent. SF-enkäten bestod av tre delar. I den första delen ombads SF bedöma om de fem övergripande målen respektive de fem utvecklingsresorna är formulerade på ett tydligt sätt för att SF ska veta i vilken riktning de förväntas leda sina förbund och föreningar i. Del 2 handlar om SF:s eventuella egna strategiska planer, när de i så fall antogs och i vilken utsträckning de påverkats av Strategi 2025. SF fick även bifoga sina nu gällande planer, vars innehåll det sedan har gjorts viss analys av. Del 3 utgick från den strategiska planen för 2018–2021 där det för varje utvecklingsresa anges i punktform vad SF/IF, RF respektive SISU ska göra under perioden. SF ombads för var och en av de tio punkterna avseende SF/IF att ange, dels i vilken utsträckning de som förbund respektive deras föreningar gjorde insatser i linje med punkten under perioden, dels beskriva dessa insatser i fritext.

RF har till viss del använt ett AI-verktyg i bearbetningen av SF-enkätsvaren och för att göra en innehållsanalys av målområden i SF:s inskickade strategiska planer.

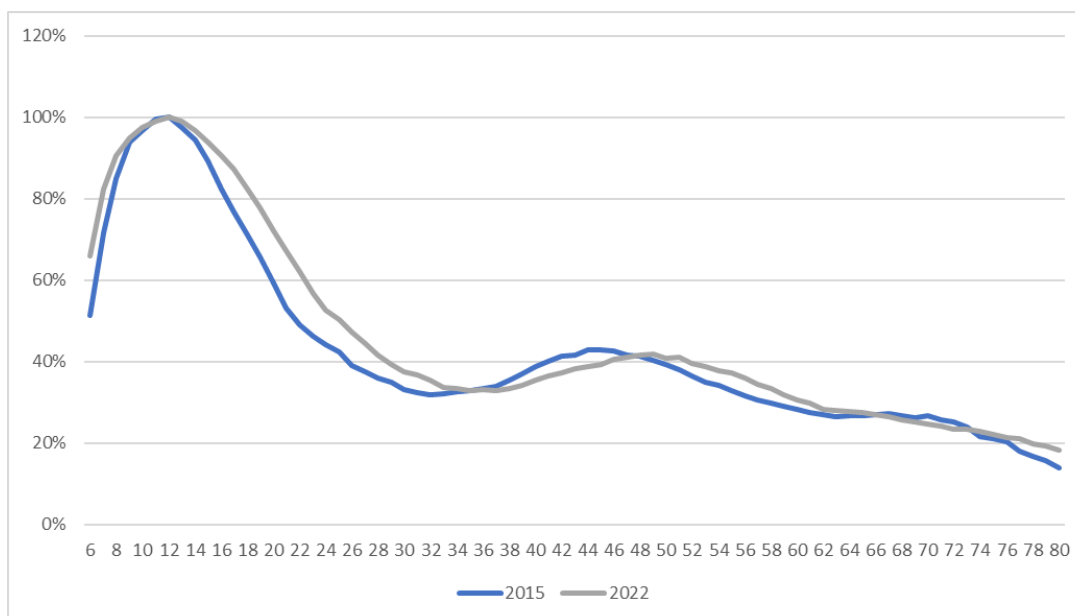
Sammanfattning av resultatet

Uppföljning av indikatorer gällande mål i Strategi 2025

Deltagande i idrott

Indikatorerna som redovisas är tänkta att säga något om idrottsrörelsens förflyttning mot de fem övergripande målen för Strategi 2025. Statistik av detta slag är dock alltid behäftad med brister och begränsningar, och behöver kompletteras med kunskap som kan förklara varför utvecklingen går åt ett visst håll. Med det sagt kan de 12 indikatorerna i rapporten totalt sett inte sägas visa på en tydlig utveckling i en viss riktning, även om vissa delar uppvisar positiva trender. För många indikatorer satte Coronapandemin tydliga avtryck från och med 2020, då många siffror sjönk drastiskt jämfört med tidigare år, för att sedan påbörja en återhämtning 2022. Detta är förstås logiskt eftersom en stor del av idrottsrörelsens verksamhet tillfälligt begränsades eller påverkades under 2020–2021, men gör det svårt att värdera idrottsrörelsens långsiktiga, ”underliggande” utvecklingstrend.

Ålderskurvan baserad på aktiv i idrott (Figur 1) antyder en utveckling i önskad riktning, då tappet av ungdomar efter ”peakåldern” vid 12 inte var lika omfattande 2022 som 2015.

Figur 1. Aktiv i idrott* 2015 och 2022 i förhållande till peakålder**

*Med "aktiv i idrott" menas att man deltagit minst en gång per år i någon av föreningens aktiviteter. En person kan vara aktiv i flera SF.

**Grafen bygger på unika individer 6–80 år som var "aktiva i idrott" 2015 respektive 2022. Antalet per åldersgrupp (ettåriga) har satts i relation till antal i befolkningen. Dessa kvoter har därefter dividerats med kvoten för "peakåldern" (den åldersgruppen med flest aktiva i förhållande till befolkningen, för båda åren var detta 12 år) vilket innebär att peakåldern får värdet 100 procent. Anledningen till detta förfarande är att det totala antalet aktiva i idrott i åldrarna 6–80 år har ökat från 2,6 miljoner 2015 till 3,3 miljoner 2022. Denna ökning beror sannolikt till stor del på bristfällig rensning av individer, och gör det mindre relevant att jämföra *antal* aktiva mellan åren.

Källa: RF/IdrottOnline.

Denna indikator måste dock tolkas med stor försiktighet, eftersom den baseras på uppgifter (aktiv i idrott) med bristande datakvalitet. LOK-deltagartillfällen per capita är en betydligt mer tillförlitlig källa att följa över tid. Dessa siffror visar en nedgång (-2 %) mellan 2015–2019 samt en tydlig nedgång för pandemiåren och därefter att en återhämtning har påbörjats (Tabell 1), men det är ännu för tidigt att säga hur väl barn- och ungdomsidrotten kommer lyckas återhämta sig långsiktigt.

Tabell 1. Antal deltagartillfällen (LOK-stöd) per capita år 2015–2022

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
26,0	26,2	26,0	25,1	25,4	22,8	22,0	23,8

*Nya LOK-stödsregler per 1 januari, 2022. Deltagare får fortsatt endast ingå i en gruppaktivitet per SF-idrott och veckodag men 7–9 åringar kan max räknas som deltagare på tre aktiviteter per vecka och 10–25 åringar max fem aktiviteter.

Källa: RF/LOK-stöd/SCB.

LOK-siffrorna avseende personer med funktionsnedsättning indikerar att denna målgrupp drabbades särskilt hårt av pandemirestriktionerna och har ännu mer kvar att återhämta (Tabell 2). Där volymerna avseende barn- och ungdomar 2022 var tillbaka på 94 procent av 2019 års nivå (Tabell 1) så var motsvarande siffra för personer med funktionsnedsättning endast 76 procent (Tabell 2).

Tabell 2. Antal deltagartillfällen för personer med funktionsnedsättning (LOK-stöd) år 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Parasport	236 721	235 356	224 313	211 733	210 092	101 958	76 502	127 087
Dövidrott	49 950	60 737	61 552	61 659	67 711	45 642	51 032	64 744
Övriga SF	328 284	325 644	381 616	341 069	331 782	218 343	204 124	269 220
Totalt	614 995	621 737	667 481	614 461	609 585	365 943	331 658	461 051

Källa: LOK-stöd.

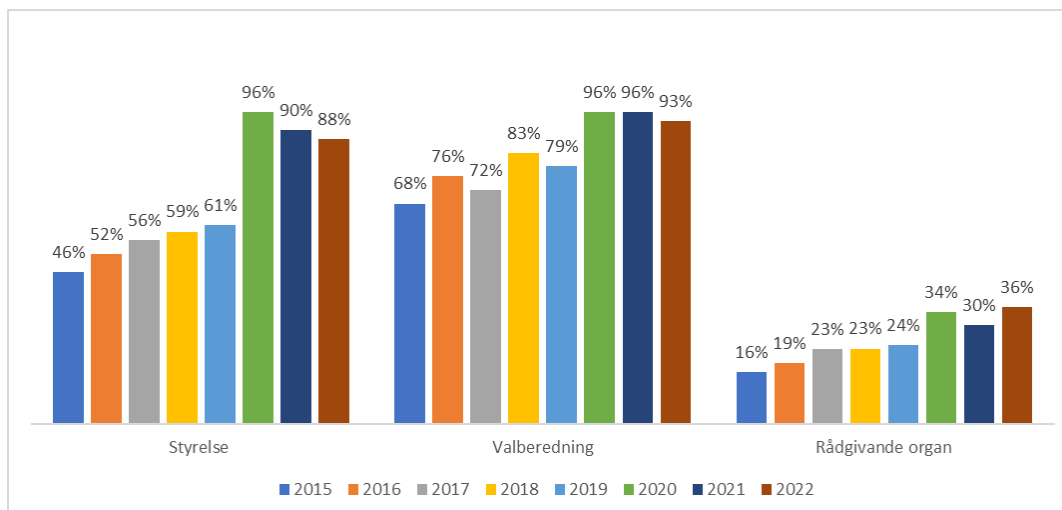
Över tid har antalet olika föreningar respektive föreningssektioner som bedriver barn- och ungdomsverksamhet i kommunerna minskat. I 156 kommuner minskade antalet bidragsberättigade föreningssektioner mellan år 2015–2019 medan det ökade i 93 kommuner. Under Coronapandemin skedde därefter en minskning i de flesta av kommunerna och de följande åren har viss återhämtning skett.

Internationella framgångar och representation

När det gäller internationella framgångar syns ingen tydlig trend vad gäller idrottsliga resultat. Den indikator som används visar att 38 procent av SF gjorde bättre resultat på senaste VM jämfört med föregående, medan 30 procent gjorde sämre och 32 procent likvärdigt resultat. Däremot har det skett en tydlig ökning av antalet förtroendevalda i internationella förbundsstyrelser och kommittéer sedan 2017 (359 år 2022 jämfört med 313 år 2017; en ökning på cirka 15 %), i synnerhet kvinnor.

Jämställdhet

Jämställdheten i de nationella förbundens styrelser och valberedningar är troligen det område som uppvisar tydligast positiv utveckling, då andelen jämställda organ (minst 40 % representation av endera kön) har ökat från nivåer kring 50–80 procent till och med 2019, till nivåer kring 90 procent 2020 och framåt (Figur 2).

Figur 2. Andel SF som uppfyller jämställdhetsmålen avseende styrelse*, valberedning** och rådgivande organ*** år 2015–2022

*Andel SF som uppnår en könsfördelning om 40–60 %, d.v.s. inget kön är representerat med mindre än 40 % i styrelsen. (2015–2018, 2020–2021: 71 SF och 2019 och 2022: 72 SF).

**Andel SF som har lika andel män och kvinnor i valberedningen eller så nära jämn könsfördelning som det går att uppnå i en grupp bestående av udda antal personer (d.v.s. en kvinna eller en man mer). (2015–2018, 2020–2021: 71 SF och 2019 och 2022: 72 SF).

***Andel SF som uppnår en könsfördelning om 40–60 %, d.v.s. inget kön är representerat med mindre än 40 % i rådgivande organ. Några av de 71 SF:en har inga rådgivande organ, vilket gör att totalen varierar (2015: 63 SF, 2016: 59 SF, 2017: 61 SF, 2018: 65 SF, 2019: 63 SF, 2020: 67 SF, 2021: 66 SF och 2022: 67 SF).

Källa: SF.

Utveckling av offentligt stöd

Såväl det statliga som de regionala och kommunala stöden till idrotten har ökat sedan 2015. Det kraftigt ökade stödet till RF 2020–2022 (Tabell 3) med anledning av Coronapandemin var visserligen tillfälligt, men kan tolkas som ett kvitto på idrottsrörelsens status i samhället. På statlig såväl som regional och kommunal nivå har stödet till folkbildningen (SISU) varit i princip oförändrat sedan 2015. Stödet till RF ökade från 1 757 mkr till 2 089 mkr (19 %) på riksnivå och med 102 mkr till 155 mkr (52 %) på regional nivå 2023 jämfört med 2015 – men det är värt att notera att en betydande andel av dessa ökningar består av ändamålsbestämda medel.

Tabell 3. Statligt anslag till idrotten (mkr) år 2015–2023

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
RF	1 757	1 920	1 934	1 963	1 953	3 452	3 920	2 784	2 089
SISU	164	166	172	173	173	173	172	173	170
Totalt	1 921	2 086	2 106	2 136	2 126	3 625	4 092	2 957	2 259

Källa: Ekonomistyrningsverket.

Strategi 2025 som vägledande dokument för förbunden

Resultatet av enkäten visar att Strategi 2025 tycks ha fungerat väl som vägledande strategiskt dokument för förbunden. SF anser att såväl målen som utvecklingsresorna är formulerade på ett sätt som gör det relativt tydligt för dem i vilken riktning de förväntas leda sitt förbund och sina föreningar. Noterbart är dock att ”den moderna föreningen engagerar” anses mindre tydlig än övriga utvecklingsresor i detta avseende. Det idrottsövergripande strategiska arbetet som gjorts det senaste decenniet (Strategi 2025) tycks också ha haft en tydlig effekt på SF:s idrottsspecifika strategiska arbete. 78 procent av de svarande förbunden anger att de idag har en strategisk plan eller ett liknande dokument. Av dessa har två av tre förbund tagit fram och beslutat om strategiska planer för första gången under perioden för Strategi 2025. Dessutom uppgav merparten av de SF som sedan tidigare använde sig av strategiska planer att Strategi 2025 har haft en påverkan på dessa dokument. Utifrån innehållsanalysen som gjorts kan det också konstateras att SF:s strategiska planer generellt verkar linjera väl med Strategi 2025 då de målområden som identifierats i stor utsträckning kan anses rymmas inom de övergripande målen och utvecklingsresorna (se vidare nedan).

Svaren på frågorna om de tio punkter som var angivna i den strategiska planen för 2018–2021 att SF/IF skulle göra under perioden visar att SF generellt anser att de som förbund i relativt stor utsträckning gjorde insatser i linje med samtliga punkter, även om viss variation förekommer. Vidare framgår att de anser att deras föreningar i något mindre utsträckning gjort motsvarande insatser. Förbunden har också beskrivit en mängd olika insatser kopplade till de olika punkterna, där utbildningsinsatser är det mest återkommande inslaget. Även här syns effekterna av Coronapandemin, och det är tydligt att SF i många fall behövde tänka och göra annorlunda under denna period och att ökad digitalisering varit centralt i detta.

Förbundens egna strategiska planer

46 förbund inkom med sina aktuella strategiska planer. Ur dessa kunde 250 ”målområden” urskiljas. I innehållsanalysen av dessa målområden identifierades följande sex centrala teman som är gemensamma för många SF. Överlag lägger förbundens planer stor vikt vid att öka antalet aktiva medlemmar, stärka sina varumärken utveckla ledarskap och kultur för att bli mer inkluderande och demokratiska samt satsa på digitala lösningar. De sex centrala teman som redovisas nedan bedöms också linjera med Strategi 2025.

- Föreningsutveckling – främja delaktighet, engagemang och ideellt arbete, modernisera administrativa processer.
- Ledarskap och utbildning – Utveckla och förbättra ledarskap, skapa ett inkluderande och kompetensbaserat ledarskap.

- Tävlings- och elitutveckling – skapa konkurrenskraftiga tävlingsmiljöer, utveckla attraktiva tävlingsformat för utövare och åskådare.
- Inkludering och jämställdhet – arbeta aktivt för att skapa en mer jämlik idrottsrörelse.
- Självfinansiering och samarbeten – samarbete med kommersiella partners, utöka resurser för att kunna utveckla verksamheten.
- Framtidens idrott och samhällsroll – förnyelse för att möta framtiden, digitalisering, stärka idrottens roll i samhället genom att bidra till folkhälsa och social sammanhållning.